

ТЪРНОВСКА
КНИЖОВНА ШКОЛА

10

**ТЪРНОВСКА
КНИЖОВНА ШКОЛА
10**

**50 години Великотърновски университет
„Св. св. Кирил и Методий“**

**650 години от успението на
преп. Теодосий Търновски**

Дар от *УИ „Св. св. Кирил
и Методий“*

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

НАУЧНОИЗСЛЕДОВАТЕЛСКИ ЦЕНТЪР
„ТЪРНОВСКА КНИЖОВНА ШКОЛА“

Търновската държава на Духа

Десети юбилеен международен симпозиум
Велико Търново, 17–19 октомври 2013 г.

Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“

Велико Търново
2015

II

886.7-022.043

J1196

886.7-022.043(063) + 949.72.032 + 904
(497.216)(063) + 75.046(497.216)(063)
+ 378.4(497.216)

97029

Редакционна колегия:

- проф. дфн Иван Харалампиев
- проф. д-р Мария Спасова
- проф. дин Иван Тютюнджиев
- проф. д-р Иван Лазаров
- проф. д-р Пламен Павлов
- проф. дфн Димитър Кенанов (отг. редактор)
- гл. ас. д-р Невена Гавазова (секретар)

Редакционната колегия не носи отговорност за допуснати фактологически и концептуални неточности в публикуваните материали

УНИВ. БИБЛИОТЕКА - В. ТЪРНОВО
 Инв. № 837/2016

ПРИВЕТСТВИЕ

на Ректора на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

Уважаеми участници в Десетия юбилеен международен
симпозиум „Търновска книжовна школа“

Избраната интегрална тема на научния форум — „Търновската държава на Духа“ е заета от известния доклад пред Първия международен конгрес по българистика (1981) на видния руски славист акад. Дмитрий Сергеевич Лихачов, който изтъква славяноцентричната духовна мисия на културата от Второто българско царство. Според него езиковата реформа на последния търновски патриарх св. Евтимий е била разгърната в защита на „езиковото единство, единството на писмената култура в епохата на застрашеността на страната и народа от външно нахлуване, когато то станало реалност, когато било необходимо да се поддържа единство с цялото славянство. Благодарение на Търновската литературна школа, чиито основни принципи са били възприети и в Русия, България застанала начело на неразделното обединение на цялата славянска писменост. И тази роля на България в културното обединение на цялото славянство не е била изкуствено измислена в Търновската литературна школа. Делото на св. Константин-Кирил и св. Методий, както и на техните ученици, се е възприемало от тях самите и е било наистина дело, предназначено за цялото славянство“.

Съвременният наследник на духовните обединителни идеи и ценности на средновековната Търновска книжовна школа е Великотърновският университет „Св. св. Кирил и Методий“, чиято 50-годишнина отбелязваме с достойнство заедно с провеждането на Юбилейния симпозиум, който събира десетки чуждестранни и български учени. С благодарна признателност Ви приветстваме с „Добре дошли“ на свещената търновска земя, на търновската Света гора! Убедени сме, че както участниците в предишните девет симпозиума от 1971 г. до днес, с авторитета си и високите научни приноси на докладите Виے също се явяват наши университетски сподвижници и културни строители на общовешки цен-

ности, които са така необходими за успешното развитие на европейското духовно пространство.

По традиция организаторите на симпозиумите от Научноизследователския център „Търновска книжовна школа“ се стремят да събират цвета на световната славистика и византинистика, да предоставят възможност за среща и диалог между различни школи и поколения учени — младите по възраст изследователи да станат възприемници на свои близки по дух учители. Как е приложен този методологически принцип ще видим, ако разгърнем страниците на деветте тома „Търновска книжовна школа“, от които се интересуват големите световни библиотеки. Ето някои от големите имена в първите два симпозиума: акад. Емил Георгиев, акад. Петър Динев, проф. Куйо Куев, проф. Дора Иванова-Мирчева, проф. Донка Петканова, проф. Надежда Драгова, проф. Пеньо Русев, акад. Дмитрий Лихачов, проф. Джордже Трифунович, проф. Радмила Маринкович, проф. Георги Михаила, проф. Юрий Бегунов, проф. Евгения Дьомина и редица други. Редом с тях в програмите на научните заседания се четат имена на млади учени, които чрез общуването си с именитите си колеги много бързо израстват и стават наследници и продължители на големите си учители. Заслужава да подчертаем постоянната *отвореност* и достъп за участие във великотърновския научен форум на всички обективни и отговорни български и чуждестранни учени, което позволява много бързо да се разгръщат мащабни изследвания за Търновската книжовна школа в дисертации, монографии и студии.

По този начин последователно се развива перспективата на разширяващото се научно знание — тази концептуална идея е прозряна от основателите на Великотърновския университет и важно пространство за нейното осъществяване са международните симпозиуми за Търновската книжовна школа. В тяхното начало — през 1971 г. за нея се знаеше много малко, колко много се знае сега — в дните на Десетия юбилеен симпозиум и колко много още ще се знае през идните години — този оптимизъм следва да бъде опазен и защитен в безкористните трудове на учените и подкрепян, както досега, от академичната общност на Великотърновския университет.

Десетият юбилеен международен симпозиум е посветен и на 650-годишнината от успението на св. Теодосий Търновски, който изгражда в Килифаревския манастир исихастка книжовна школа, където работи известният преводач Дионисий Дивни и получават образование бъдещият търновски патриарх Евтимий и бъдещият московски и всеруски митрополит Киприан. Св. Теодосий Търновски събира в себе си чертите на пустинолюбив монах и на обществен деец, загрижен на дело за духовното единство на българския народ и за междудържавното разбирателство на

Балканите. В контекста на съвременната реалност позициите на св. Теодосий носят актуални послания, които заслужават да бъдат разчетени и озвучени, и предложени за коректив на някои разрушителни тенденции у нас и на Балканите.

Уважаеми участници в Десетия симпозиум „Търновска книжовна школа“, пожелавам Ви ползотворни заседания и приятни дни във Велико Търново с надеждата, че научната проблематика на средновековната българска култура ще бъде важна съставка от Вашите научни изследвания, които ще намират горещ отклик във Великотърновската Алма матер.

На добър час на Десетия юбилеен международен симпозиум!

Проф. дпн Пламен ЛЕГКОСТУП,
Ректор на Великотърновския университет
„Св. св. Кирил и Методий“

Проф. д-р Пламен ЛЕГКОСТУП връчва на проф. Димитриос Гонис Международната награда „Св. Евтимий, Патриарх Търновски“